

**UCHWAŁA NR XXII/219/2016
RADY MIEJSKIEJ INOWROCŁAWIA**

z dnia 26 września 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Inowrocławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Inowrocławia

Grzegorz Kaczmarek

Załącznik do Uchwały Nr XXII/219/2016
Rady Miejskiej Inowrocławia
z dnia 26 września 2016 r.

**Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2016-2020**

Spis treści:

Wprowadzenie

Rozdział I. Charakterystyka przemocy w rodzinie

1.1. Pojęcie przemocy w rodzinie

1.2. Skutki przemocy

Rozdział II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie

2.1. Wybrane elementy demografii lokalnej

2.2. Analiza rozpoznanej przemocy w rodzinach zamieszkujących na terenie Miasta Inowrocławia

2.3. Zasoby instytucjonalne

2.3.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

2.3.2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Inowrocławiu

2.3.3. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

2.3.4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu

2.3.5. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach

2.3.6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu

2.3.7. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Inowrocławiu

2.3.8. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu

2.3.9. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Inowrocławiu

2.3.10. Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Leczniczy Grabicz i Karnowski - psychiatrzy Spółka Partnerska

2.3.11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu

2.3.12. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

2.3.13. Prokuratura Rejonowa w Inowrocławiu

2.3.14. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu

2.3.15. Komenda Straży Miejskiej w Inowrocławiu

2.4. Ocena sytuacji związanej ze zjawiskiem przemocy

2.5. Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy

2.5.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

2.5.2. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

2.5.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu

2.5.4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach

2.5.5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu

2.5.6. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu

2.5.7. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu

2.5.8. Prokuratura Rejonowa w Inowrocławiu

2.5.9. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu

Rozdział III. Kierunki działania, cele programu

3.1. Cel główny programu

3.2. Mocne strony i zagrożenia dla realizacji wskazanych celów

3.2.1. Mocne strony

3.2.2. Słabe strony

3.3. Adresaci programu

3.4. Sposoby monitorowania i ewaluacji programu

3.5. Harmonogram działań programu. Obszary i rodzaje działań, wskaźniki, podmioty odpowiedzialne oraz terminy realizacji

3.6. Finansowanie programu

3.7. Regulacje prawne dotyczące zapobiegania przemocy w rodzinie

3.7.1. Akty prawa krajowego

Wprowadzenie

Zajmując się problemem przemocy domowej, powinniśmy mieć świadomość, że nie poznamy rzeczywistej liczby osób jej doświadczających oraz stosujących ją. Osoby, które decydują się powiedzieć o swoim problemie drugiemu człowiekowi, jak same mówią „nie mogły już dłużej wytrzymać”. Zgłaszają się, żeby coś zmienić, ze strachu o siebie, z lęku o swoje dzieci.

Często zdarza się, że na skutek interwencji służb, zostaje zainicjowana procedura „Niebieskie Karty”, i fakt ten wcale nie jest przyjmowany z ulgą przez osoby doświadczające przemocy. Ofiary twierdzą, że agresywne zachowanie sprawcy było incydentalne, że jest już dobrze, i żeby dano im spokój. Nie chcą współpracować, rzadko lub wcale korzystają z zaproszeń na grupy robocze.

Są wreszcie osoby doświadczające przemocy, które po pomoc nie zwrócą się nigdy, bo uważają swoją sytuację za normalną, nie dostrzegają, że ktoś odebrał im moc działania, albo są tak zastraszone, że nie podejmują żadnych działań, by wyzwolić się spod władzy silniejszego.

Ludzie nie chcą zmian, boją się ich. Czasem, kiedy wiedzą już do kogo się zwrócić, sami wracają i pytają, co robić. Osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy, bez odpowiedniej wiedzy trudno byłoby zrozumieć mechanizmy tego zjawiska i udzielić skutecznej pomocy.

Zrozumienie konieczności podejmowania systematycznych działań przeciw przemocy w rodzinie wymaga uzmysłowienia każdemu człowiekowi ogromu cierpień ludzkich, które niesie jej stosowanie. Konieczne zatem jest ciągle przypominanie czym jest przemoc, jakie powoduje skutki w życiu człowieka, rodziny oraz życia społecznego.

Rozdział I. Charakterystyka przemocy w rodzinie

1.1. Pojęcie przemocy w rodzinie

Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawa, moralnej, psychologicznej oraz społeczno-politycznej.

W ujęciu prawnym przemoc określają przepisy kodeksu karny, kodeks wykroczeń. Przepisy te określają przestępstwa z użyciem przemocy, zakazują krzywdzenia innych, oraz przewidują kary za ich stosowanie.

Z perspektywy moralnej krzywdzenie, znęcanie się uznawane jest za zło moralne. Dużą rolę odgrywają kodeksy moralne, wartości przekazywane przez pokolenia. Moralna ocena innych i własne sumienie powinny stanowić hamulce powstrzymujące przed przemocą.

Perspektywa psychologiczna zwraca uwagę na zmiany w psychice ludzkiej, na wzajemne relacje. W ujęciu psychologicznym istotą przemocy jest cierpienie, bezradność.

Z perspektywy społeczno-politycznej dostrzegamy, że przemoc dotyka wielu ludzi. W obronie osób krzywdzonych powstają ruchy społeczne. Rozwój ruchu feministycznego miał znaczący wpływ na poprawę sytuacji bitych kobiet.

Rodzina to osoby, wśród których powinniśmy czuć się bezpieczni, kochani, akceptowani. Szczególnie bolesnym przeżyciem są sytuacje, w których doświadczamy przemocy właśnie ze strony osób najbliższych. Przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, czy ta polegająca na zaniedbaniach wywiera wpływ na całe życie. Sprawia, że ludzie tracą poczucie mocy kierowania swoim życiem stając się ofiarami. Sprawia, że dzieci nauczone przykładem z życia rodzinnego, powielają negatywne wzorce zachowań od swoich rodziców, wchodząc w życiu dorosłym w role sprawców lub ofiar przemocy. Przemoc może dotknąć każdego niezależnie od wieku, wykształcenia, płci, zajmowanego stanowiska, a także sytuacji materialnej.

W wielu przypadkach przemocy towarzyszy nadużywanie alkoholu lub innych środków odurzających, które osłabiają kontrolę nad zachowaniem, wyzwalają agresję. Zaznaczyć jednak należy, iż alkohol nie zawsze leży u podstaw stosowania przemocy.

Przepis art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zawierający ustawową definicję przemocy, określa ją jako „(...) jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Pojęcie członka rodziny ustawodawca odnosi do osoby najbliższej w rozumieniu w art. 115 § 11 kk., a nadto obejmuje nim także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą (art. 2 pkt 1 ustawy).

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1) jest intencjonalna – jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka, jest nakierowana na kontrolowanie, podporządkowanie ofiary,
- 2) odbywa się w warunkach nierównowagi sił - sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą,
- 3) prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary,
- 4) powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Przemoc przy uwzględnieniu emocjonalnych aspektów zachowania sprawcy można podzielić na gorącą i chłodną.

Podstawą gorącej przemocy jest furia, która najczęściej rozładowuje się w aktach bezpośredniej agresji fizycznej i psychicznej. Towarzyszy jej pragnienie wywołania cierpienia i spowodowania szkód. Mogą ją powodować negatywne przeżycia związane z frustracją, z blokadą dążeń, niespełnieniem pragnień i oczekiwań. Niepowstrzymana, agresywna reakcja na stres kierowana jest przeciwko członkowi rodziny.

Pozornie spokojniejszą jest przemoc chłodna, skrywająca silne emocje. Sprawca w umiejętny sposób je kontroluje i tłumy. Postępuje według przygotowanego przez siebie scenariusza, który realizuje mimo świadomości spowodowania cierpienia u osoby bliskiej.

1.2. Skutki przemocy

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego stylu zachowania, zwiększają pobudzenie w sytuacjach z elementami agresji, zmniejszają opór przed agresywnym zachowaniem, zaburzają poglądy na rozwiązywanie konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania. Olbrzymie koszty przemocy domowej ponoszą zarówno jednostki, jak i społeczeństwo. Są to także koszty ekonomiczne, związane ze świadczeniami medycznymi dla jej ofiar.

Specyficzną konsekwencją doświadczania przemocy jest Zespół Zaburzeń Stresu Pourazowego (PTSD od Post Traumatic Disorder). Jest to zaburzenie, które może wystąpić u osób, które przeżyły wojny, napaści oraz przemoc ze strony najbliższych. Objawami PTSD są:

- 1) powtórne przeżywanie traumatycznego wydarzenia - powrót natrętnych myśli, koszmary senne,
- 2) unikanie bodźców związanych z wydarzeniem bądź utrata wrażliwości na bodźce, tzw. zamrożenie emocjonalne,
- 3) objawy zwiększonego pobudzenia - niepokój, zaburzenia koncentracji, drażliwość.

Osoby doświadczające przemocy odczuwają wstyd, często obwiniają siebie za to, co się im przydarzyło. Zamykają się w sobie i nie podejmują działań, aby się uwolnić. Kobiety często płaczą, mają napady lęku. O depresji możemy mówić, kiedy zauważymy przynajmniej pięć z poniżej wymienionych objawów, które utrzymują się przynajmniej przez dwa tygodnie i różnią się od stanu wcześniejszego:

- 1) obniżony nastrój występujący niemal codziennie, określanym jako odczuwanie smutku, pustki, którym towarzyszy płacz,
- 2) utrata możliwości przeżywania przyjemności lub zainteresowania czymkolwiek,
- 3) utrata wagi lub przybranie na wadze (znaczące),
- 4) bezsenność lub senność wzmożona,
- 5) przyspieszenie lub spowolnienie psychomotoryczne,
- 6) zmęczenie, utrata energii,
- 7) poczucie beznadziei lub poczucie winy,
- 8) trudności z koncentracją, niezdecydowanie,
- 9) myśli o śmierci, tworzenie planów samobójstwa, rzeczywista próba samobójcza.

O człowieku, u którego nie wykryto żadnej choroby, a który zgłasza objawy fizyczne mówi się, że somatyzuje. Somatyzacja to stan, w którym następuje pogorszenie funkcjonowania w środowisku, miejscu pracy na skutek ciągłych dolegliwości bólowych:

- 1) głowy, brzucha,
- 2) zaburzeń seksualnych lub ginekologicznych.

Syndrom sztokholmski to mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. Osoby przetrzymywane przejawiały wdzięczność wobec terrorystów za podarowanie życia, a po uwolnieniu angażowały się w ich proces obrony. Podobnie mogą działać osoby doświadczające przemocy domowej - nie domagają się sprawiedliwości, ukarania swoich oprawców - przeciwnie, dziękują im za drobne przywileje, wspólnie spędzane chwile występujące w fazie miodowego miesiąca.

Rozdział II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie

2.1. Wybrane elementy demografii lokalnej

Cechą charakterystyczną miasta jest zmieniająca się struktura demograficzna. Według danych GUS kształtowała się następująco w latach 2006 do 2015:

Tabela 1 Ludność m. Inowrocławia w latach 2006-2015

Lata	Liczba ludności	Urodzenia	Zgony
2006	76 849	631	765
2007	76 489	656	758
2008	76 267	670	824
2009	76 137	746	796
2010	76 192	689	806
2011	75 938	678	754
2012	75 517	596	776
2013	75 001	615	809
2014	74 803	615	717
2015	74 564	668	647

źródło: www.inwestuj.inowroclaw.pl/29/otoczenie-biznesu

Po raz pierwszy od 2006 r. liczba urodzeń dzieci w 2015 r. była wyższa od liczby zgonów. Nie można jednak na podstawie jednorocznego okresu określić przyszłych tendencji demograficznych dla miasta.

Tabela 2 Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wieku mieszkańców Inowrocławia w latach 2006-2015

Lata	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
2006	18,5	66,6	14,9
2007	17,9	66,7	15,4
2008	17,5	66,6	15,9
2009	17,1	66,4	16,5
2010	16,7	66,3	17,0
2011	16,4	65,8	17,8
2012	16,1	65,3	18,5
2013	15,9	64,7	19,4
2014	15,6	64,1	20,3
2015	17,2	64,3	18,5

źródło: www.inwestuj.inowroclaw.pl/29/otoczenie-biznesu

Zestawienie powyższe wskazuje na niekorzystny trend demograficzny, skutkujący zwiększającym się udziałem w strukturze społecznej osób o ograniczonej samodzielności życiowej.

Wydaje się, że udział tzw. nieaktywnej zawodowo części mieszkańców w ogólnej liczbie będzie wysoki. Wśród nich są najczęściej osoby niezdolne do samodzielności życiowej z różnych przyczyn. W przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie są wobec niej bezradne, niezdolne do działania dlatego należy uczulić otoczenie, rodzinę zamieszkującą oddzielnie, sąsiadów, znajomych o konieczności reagowania na wszelkie niepokojące sygnały mogące świadczyć o jej wystąpieniu.

Przemoc wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych może przybierać każdą postać od braku odpowiedniej opieki po brutalną przemoc fizyczną, psychiczną i każdą inną, wymagającą reakcji ze strony każdego kto ją zauważy.

Przemocy może doświadczyć każdy niezależnie od wieku, pozycji społecznej, musi zatem istnieć odpowiednia infrastruktura instytucji gotowych do udzielenia możliwie skutecznej pomocy, które równocześnie prowadzić będą profilaktykę służącą eliminowania przemocy z życia rodzinnego.

2.2. Analiza rozpoznanej przemocy w rodzinach zamieszkujących na terenie Miasta Inowrocławia

Tabela 1 Liczba ofiar przemocy, które wymagały wsparcia w niematerialnych formach udzielonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Interwencja kryzysowa	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	84	362	128	178	156
w tym udzielona dzieciom	12	73	70	23	24
w tym niepełnosprawnym	3	7	3	6	5
współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	59	247	58	24	94
w tym niepełnosprawnym	10	26	13	2	15
innym osobom w rodzinie	13	42	0	31	38
w tym niepełnosprawnym	2	3	0	17	4
w tym innym osobom w rodzinie w wieku powyżej 60 lat	7	6	0	20	16
w tym niepełnosprawnym	7	5	0	5	9
inne formy pomocy- działania terapeutyczne	11	84	22	57	22

Źródło: opracowanie własne

Każda ze spraw, w której wystąpiła przemoc była przedmiotem szeregu działań, choć nie każda kończyła się prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty” z różnych przyczyn, w tym braku zgody ofiar. Brak Karty, o której mowa, nie powoduje jednak zaniechania działań na rzecz zagrożonych przemocą osób lub jej doświadczającej. W rodzinach, w których dzieci mogą być świadkami lub potencjalnymi ofiarami przemocy wprowadza się asystentów rodziny, nasila pracę socjalną ze strony terenowych pracowników socjalnych, pracowników Zespołu ds. Rodziny i Interwencji Socjalnych, konsultantów.

Przemoc wobec dzieci wymagała niekiedy radykalnych działań. Tylko w 2015 r. konieczne było w dwóch przypadkach natychmiastowe ich zabranie ze środowisk rodzinnych, natomiast w kolejnych 8 włączenie Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Inowrocławiu. Monitorując zachowanie dzieci dorosłych opiekunów Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu ściśle współpracuje ze szkołami, przedszkolami, placówkami ochrony zdrowia.

W 2015 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu skierował 33 wystąpienia do szkół i przedszkoli z prośbą o wydanie opinii o funkcjonowaniu dziecka, a w 4 przypadkach skorzystał z opinii lekarskich dotyczących ich stanu zdrowia. Współdziałał również z Komendą Powiatową Policji, Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Kuratorską Służbą Sądową, Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka i innymi.

W 2015 r. do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Inowrocławiu wpłynęło 295 „Niebieskich Kart-A”. Procedury zostały wszczęte przez:

- 1) Policję w Inowrocławiu - 275,
- 2) jednostki organizacyjne pomocy społecznej (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu) - 15,
- 3) ochronę zdrowia - 2,
- 4) oświatę - 2,
- 5) Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu - 1.

Analiza rozpoznanej pomocy przeprowadzona została na podstawie „Niebieskich Kart”.

Tabela 2 Liczba „Niebieskich Kart” sporządzonych przez poszczególne podmioty w latach 2011- 2015

PODMIOTY UPRAWNIONE DO WSZCZĘCIA PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	2011	2012	2013	2014	2015
Policja	58	52	43	107	275
Jednostki organizacyjne pomocy społecznej	9	23	27	26	15
Ochrona zdrowia	1	0	2	1	2
Oświata	0	0	1	3	2
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	2	1	0	1
OGÓLEM	68	77	74	137	295

Zestawienie wszczętych procedur Niebieskich Kart za okres 5 lat wskazuje na ich systematyczny wzrost, co świadczy o tym, że coraz częściej uprawnieni do ich wszczynania i ofiary przemocy domowej podejmują próbę walki z nią.

Tabela 3 Liczba procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych w 2015 r.

Liczba procedur „Niebieska Karta” kontynuowanych w roku 2015	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do innych	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart-A” ^{**} wszczynających	Liczba rodzin dla których wszczęto procedurę	Liczba „Niebieskich Kart”, które zostały ponownie	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart C” ^{***}	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart D” ^{***}

	zespołów interdyscypl. w trakcie trwania procedury	procedurę	w toku trwania tej samej procedury	założone w toku tej samej procedury		
86	1	239	230	56	157	77

* Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” część A przez uprawnione podmioty.

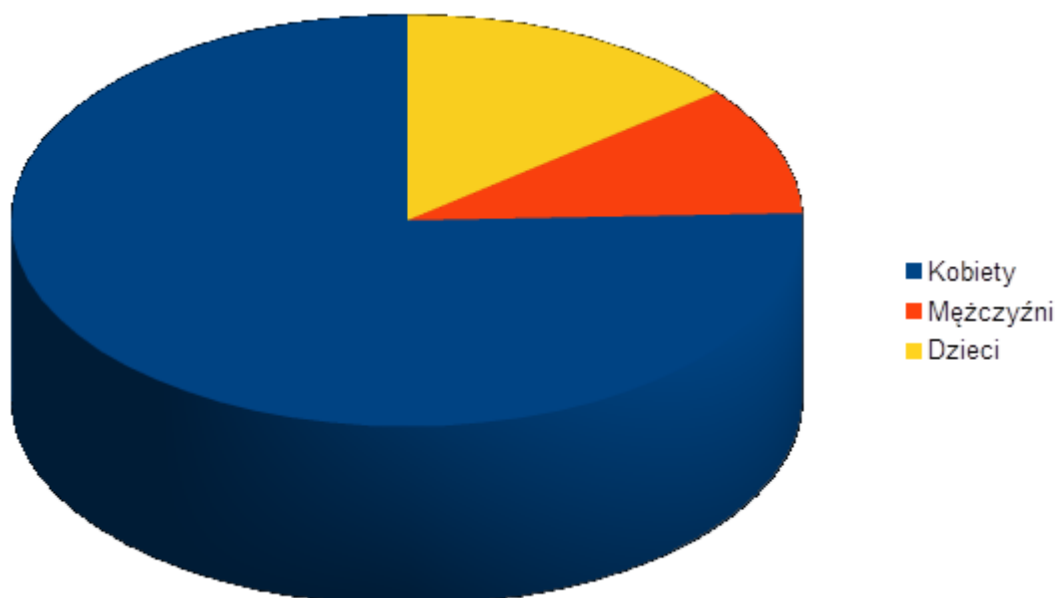
** Formularz „Niebieska Karta - C” wypełniany na posiedzeniu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, zawiera analizę sytuacji rodziny.

*** Formularz „Niebieska Karta - D” wypełniana przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

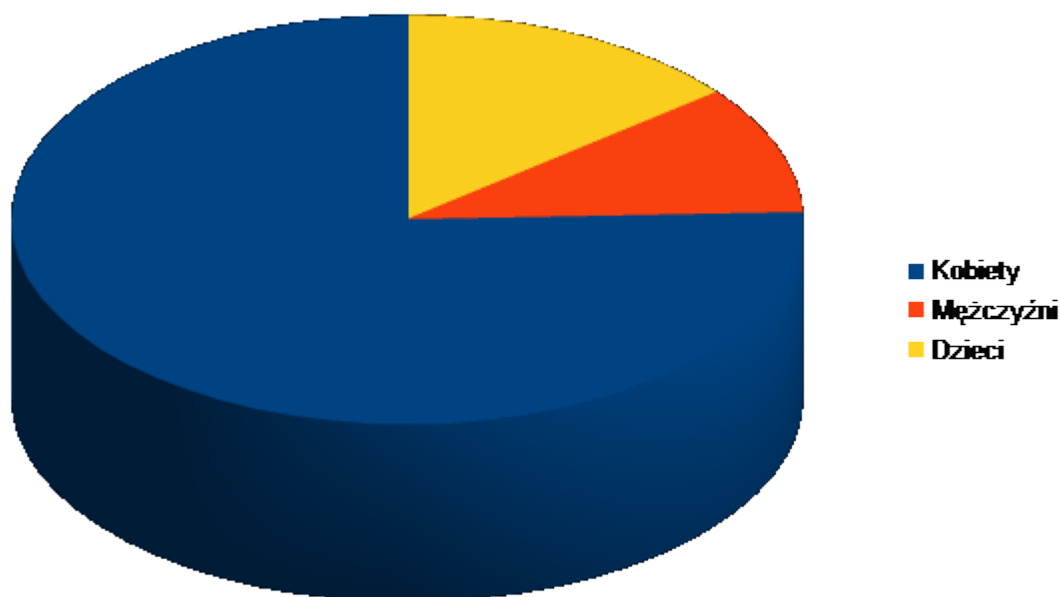
Niebieskie Karty-A, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w minionym roku w swej treści wskazują, że:

- przypuszczalnie 385 osób doświadcza przemocy, w tym:
- 330 osoby dorosłe, z których 291 to kobiety, 39 mężczyźni, a 55 dzieci,
- przemoc prawdopodobnie stosowało 313, w tym:
- 310 dorosłych, z których 25 to kobiety, a 285 mężczyźni, 3 nieletnich.

Wykres nr 1 procentowego udziału osób, wobec których istnieje podejrzenie, że doświadczają przemocy w rodzinie na podstawie zainicjowanych w 2015 r. procedur „Niebieskie Karty”

Wykres jednoznacznie wskazuje na to, że ofiarami przemocy najczęściej są kobiety, w dalszej kolejności dzieci, a w stosunkowo nielicznych wypadkach mężczyźni.

Z treści „Niebieskich Kart” z 2015 r. wynika również, że sprawcy stosowali łączone formy przemocy, najczęściej jednak była to:

- przemoc fizyczna w 233 przypadkach,
- przemoc psychiczna w 298 przypadkach,
- seksualna w 11 przypadkach.

Ustalono też, że 185 osób stosowało przemoc będąc pod wpływem alkoholu, natomiast 35 działało pod wpływem środków odurzających.

Tabela 4 Formy stosowanej przez sprawców przemocy ustalone na podstawie „Niebieskich Kart- A” w latach 2011- 2015

Rodzaje przemocy	2011	2012	2013	2014	2015
Przemoc fizyczna	47	68	78	127	233
Przemoc psychiczna	51	81	98	148	298
Przemoc ekonomiczna	1	1	3	0	0
Przemoc seksualna	1	7	8	8	11
Zaniedbanie	0	1	0	0	2

Tabela 5 Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem środków odurzających na podstawie „Niebieskich Kart- A” w latach 2011- 2015

Sprawcy przemocy domowej pod wpływem środków zmieniających świadomość	2011	2012	2013	2014	2015
Alkohol	15	54	54	96	185
Narkotyki	0	4	5	18	35
Leki	1	4	2	5	0

Analiza stosowania „wspomagaczy” agresywnych zachowań sprawców przemocy budzi obawy, ponieważ dotyczy coraz częściej młodych i bardzo młodych ludzi, którzy kierują swą agresją do rodziców, partnerów, dzieci, źle funkcjonują w innych formach życia społecznego i nie chcą podjąć żadnych działań ukierunkowanych na zmianę modelu życia.

W 2015 r. w indywidualnych sprawach, w których prowadzono procedury „Niebieskie Karty”, podjęto następujące działania:

- złożono 14 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu o zobowiązanie do leczenia odwykowego (przebieg postępowań wobec osób nadużywających alkoholu monitorowany był na bieżąco),
- złożono 3 zawiadomienia o przestępstwie w sprawie znęcania, tj. o czyn z art. 207 §1 kk (w 2 przypadkach odmówiono wszczęcia dochodzenia, w jednym osoba stosująca przemoc wobec najbliższych została osadzona w zakładzie karnym),
- w jednej sprawie członkowie grupy roboczej uznali za konieczne złożenie wniosku do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z prośbą o wgląd w sytuację dzieci,
- w 10 przypadkach wystąpiono do placówek oświatowych z zapytaniem o sposób funkcjonowania dzieci,
- w 1 sprawie wystąpiono z pismem do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Radziejowie o przyspieszenie terminu leczenia w oddziale terapii uzależnienia od alkoholu,
- 5 osobom, wobec których zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc domową zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- ze względu na stan zdrowia dwie osoby zgłoszono konsultantowi - psychologowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu do objęcia wsparciem w miejscu zamieszkania,
- sprawę jednej rodziny przekazano innemu zespołowi interdyscyplinarnemu, celem kontynuowania procedury „Niebieskie Karty”, z uwagi na fakt, iż wyprowadziła się z Inowrocławia.

Poza tym, osobom uwikłanym w przemoc udzielono informacji o miejscach pomocy na terenie Miasta Inowrocławia w zakresie:

- pomocy psychologicznej i prawnej,
- uprawnień do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- kontynuowania leczenia psychiatrycznego i terapii uzależnień,
- warsztatów dla rodziców zwiększających kompetencje rodzicielskie.

Ofiarami i świadkami przemocy domowej są dzieci. Z uwagi na konieczność zamieszkiwania pod jednym dachem z agresorem, uczestniczą w zniewagach wobec drugiego rodzica lub innego członka rodziny, słyszą słowa poniżania i negowania autorytetu. Kiedy stają w czyjejś obronie, na nich skupia się uwaga sprawcy. W każdej grupie roboczej dotyczącej problemów dzieci zabezpieczona została obecność pedagoga, przedstawiciela ochrony zdrowia lub Sądu Rejonowego w Inowrocławiu - w przypadku członków rodziny objętych dozorem kuratorskim oraz psychologa - konsultanta Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

W 2015 r. pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu dwukrotnie uczestniczyli w interwencyjnym umieszczeniu dzieci w tymczasowym środowisku zastępczym, ponieważ opiekunowie w każdym z dwóch przypadków nie mogli sprawować nad nimi opieki, z uwagi na stan nietrzeźwości.

2.3. Zasoby instytucjonalne

2.3.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

W ramach struktur Ośrodka funkcjonuje Zespół ds. Rodziny i Interwencji Socjalnych, w skład którego wchodzi 4 pracowników socjalnych o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Korzystają w swej pracy z pomocy prawnika, psychologa, pedagoga. Praca Zespołu ma służyć podniesieniu skuteczności działań pracowników socjalnych terenowych i asystentów rodzin w odniesieniu do szczególnie trudnych sytuacji osób i rodzin. Szeroka, codzienna współpraca pracowników Zespołu z terenowymi pracownikami socjalnymi oraz asystentami, a także konsultantami zawiera działania nie tylko interwencyjne, ale także przyczyniające się do upowszechniania informacji o skutkach trwania w przemocy i możliwości wyjścia z jej kręgu. Wskazana komórka i osoby uczestniczą nadto w pracach innych podmiotów, w tym przede wszystkim Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych, Policji i innych.

2.3.2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Inowrocławiu, działający kadencyjnie, spotykający się na posiedzeniach zwoływanych raz na trzy miesiące, pracujący przede wszystkim w formie grup roboczych. Obsługę organizacyjno-techniczną zabezpiecza Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

2.3.3. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu podejmuje m.in. działania na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Udziela pomocy w formie: sesji indywidualnych, poradnictwa i konsultacji, terapii indywidualnej, pomocy psychiatrycznej. Wsparcia udzielają: specjalista ds. uzależnień i przemocy w rodzinie, specjalista psychoterapii uzależnień, psycholog kliniczny, lekarz psychiatra, prawnik. Ośrodek prowadzi także zajęcia warsztatowe dla młodzieży na wszystkich szczeblach nauczania. Za pomocą takich środków przekazu jak wykład, film, dyskusja, psychodrama, zabawy grupowe, burza mózgów, praca w małych grupach, rysunki i inne prace plastyczne podejmowane są tematy cyber przemocy, uzależnień od Internetu, rozpoznawania zachowań agresywnych i sposobach radzenia sobie z agresją i przemocą, w tym rówieśniczą.

2.3.4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu zajmuje się m.in., rozmowami indywidualnymi z osobami podejrzanymi o uzależnienie od alkoholu, które mają zmotywować do podjęcia leczenia odwykowego.

2.3.5. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach, o którym mowa prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu. Ośrodek udziela schronienia osobom dorosłym i dzieciom. Ośrodek oferuje również pomoc w formie porad prawnych, terapii psychologicznej i psychiatrycznej, a także pomoc medyczną i pomoc socjalną.

2.3.6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, prowadzi różne formy pomocy, w tym: psychologiczną, prawną oraz organizuje grupy wsparcia dla ofiar przemocy.

2.3.7. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta w Inowrocławiu udziela pomocy w formie schronienia, posiłku, umożliwia skorzystanie z łaźni, zapewnia środki czystości (w podstawowym zakresie), odzież (w miarę możliwości). Świadczy pomoc dla mężczyzn będących sprawcami przemocy, wobec których został ustalony zakaz zbliżania się do ofiar.

2.3.8. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu udziela osobom z problemem przemocy domowej pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej i psychiatrycznej. Formy udzielonej pomocy to: porady, terapie indywidualne, grupy wsparcia dla poszkodowanych przestępstwem, konsultacje psychiatryczne, korzystanie z tzw. „bezpiecznego pokoju” do spotkań dzieci z rodzicami i pomoc materialna.

2.3.9. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Inowrocławiu, prowadzone przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu zapewnia bezpieczne miejsce kobietom i ich dzieciom, które na skutek różnych sytuacji życiowych straciły schronienie. Od 1 marca 2013 r. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu realizuje zadanie na zlecenie Ministerstwa Sprawiedliwości z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem oraz Pomocy Postpenitencjarnej pn. „Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem w Inowrocławiu”.

2.3.10. Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Lecznicy Grabicz i Karnowski - psychiatry Spółka Partnerska udziela osobom m.in. z problemem przemocy domowej pomocy w formie porad psychiatrów, psychologów i terapeutów leczenia uzależnień.

2.3.11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu udziela wsparcia przez zatrudnionych w niej specjalistów m.in. ofiarom przemocy.

2.3.12. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu podejmuje interwencje domowe. Przyjmuje zgłoszenia i prowadzi sprawy m.in. w związku z popełnieniem przestępstwa o czyn z art. 207 kk.

2.3.13. Prokuratura Rejonowa w Inowrocławiu podejmuje czynności związane z postępowaniem o przemoc domową i w sytuacjach szczególnie dotkliwych dla ofiary zakazuje sprawcy zbliżania się do niej na czas postępowania.

2.3.14. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu za pośrednictwem przede wszystkim III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, może nakazać osobom, z którymi zamieszkiwanie jest uciążliwe opuszczenie lokalu w myśl art.11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W sprawach związanych z przemocą w rodzinie Sąd może nakazać umieszczenie małoletnich dzieci poza środowiskiem rodzinnym. Prowadzi także sprawy dotyczące ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej nad dziećmi. Wydział VI Karny Sądu Rejonowego w Inowrocławiu prowadzi sprawy w związku z przemocą domową, spełniające przesłanki z art. 207 kk oraz kieruje sprawców przemocy domowej do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym.

2.3.15. Komenda Straży Miejskiej w Inowrocławiu bierze udział m.in. w zapobieganiu patologii społecznej wśród dzieci i młodzieży poprzez współdziałanie w tym zakresie, w ramach swoich kompetencji ze szkołami, urzędami, instytucjami i organizacjami społecznymi. Uczestniczy w zabezpieczeniu transportu dziecka w związku z realizacją procedury odebrania dziecka z rodziny w przypadku zagrożenia jego życia lub zdrowia, a także sygnalizuje o podejrzeniach stosowania przemocy w rodzinie.

2.4. Ocena sytuacji związanej ze zjawiskiem przemocy

Przemoc w rodzinie stanowi dla jej członków swego rodzaju tajemnicę. Nie jest to problem, o którym chętnie rozmawiamy z innymi, w związku z czym rzadko szukamy wsparcia. Strach przed zmianą, przed nowym, potęguje nasze przekonanie, że sytuację w której tkwimy paradoksalnie uważamy za bezpieczną. Rzeczywista liczba osób uwikłanych w przemoc jest znacznie wyższa niż wskazują na to statystyki, a cały problem przemocy w rodzinie porównywany jest do góry lodowej, której widzimy tylko czubek, nie widzimy zaś tego, co skrywane jest pod wodą.

Przyczyny trwania w sytuacji przemocowej:

- wstyd,
- kulturowe wzorce związane z podziałem ról w rodzinie,
- zależność od sprawcy przemocy w aspekcie ekonomicznym, w tym ograniczone lub zupełny brak środków własnych umożliwiających zmianę,
- psychiczna zależność od sprawcy,
- mała wiedza osób na temat możliwości rozwiązania problemu przemocy domowej,
- niska świadomość mieszkańców Inowrocławia, w zakresie instytucji udzielających wsparcia osobom zagrożonym lub dotkniętym przemocą domową,
- niskie poczucie wartości u osób doznających przemocy.

2.5. Działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy

Obok działań samodzielnych, wymienione wcześniej podmioty podejmują wspólne działania skierowane do ofiar i sprawców przemocy, co podnosi ich skuteczność.

2.5.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu w ramach koordynacji obsługuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2015 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu oraz 1117 spotkań grup roboczych.

Niektóre działania wspólne Ośrodka i innych podmiotów były szczególnie ważne z punktu widzenia ofiar przemocy i doprowadziły do względnie trwałych efektów przez:

- umieszczenie 3 dzieci w pieczy zastępczej (dwójka dzieci w rodzinie zastępczej, jedno dziecko w placówce opiekuńczo-wychowawczej),
- ograniczenie władzy rodzicielskiej w 2 przypadkach,
- objęcie pracą asystenta rodziny w 1 przypadku.

Asystentów rodziny wprowadzono także w sytuacjach, kiedy podejrzewano zagrożenie wystąpienia przemocy wobec dzieci.

Z inicjatywą współpracy występują również inne podmioty, jak chociażby Kuratorska Służba Sądowa, Prokuratura, która owocuje konkretnymi efektami działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy, tj. zapewnienie bezpieczeństwa dzieci, wobec których stosowana jest przemoc, zabezpieczenie interesów osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób starszych, niepełnosprawnych.

2.5.2. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu

Tabela 1 Wybrane informacje na temat pracy z ofiarami i sprawcami przemocy w 2015 r.

Forma pomocy	Praca z ofiarami przemocy			Praca ze sprawcami przemocy			Ogółem
	kobiety	mężczyźni	w tym nieletni	kobiety	mężczyźni	w tym nieletni	
Poradnictwo, konsultacje	2	-	-	-	3	-	5
Terapia indywidualna	2	-	-	-	2	-	4
Pomoc psychologiczna	-	1	-	-	-	-	1
Razem	4	1	-	-	5	-	10

2.5.3. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Inowrocławiu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015r. otrzymała 143 wnioski z prośbą o skierowanie na leczenie osób, wobec których zachodziło podejrzenie uzależnienia od alkoholu, z czego 10 wniosków dotyczyło osób wcześniej zgłoszonych.

Wnioskodawcami byli:

- członkowie rodzin - 67 wniosków,
- Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu - 33 wnioski,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu - 10 wniosków,
- kuratorzy Sądu Rejonowego w Inowrocławiu - 12 wniosków,
- Prokuratura Rejonowa w Inowrocławiu - 5 wniosków,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Inowrocławiu - 15 wniosków,
- Dom Pomocy Społecznej w Inowrocławiu - 1 wniosek.

Wśród zgłoszonych osób było 110 mężczyzn i 23 kobiety. Na posiedzenia zaproszonych zostało 191 osób. Rozmowy motywacyjne zostały przeprowadzone z 101 osobami, 90 osób nie zgłosiło się na wyznaczone terminy posiedzeń. Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w toku prowadzonych postępowań w 105 sprawach przeprowadzili rozmowy z członkami rodzin, osobami wspólnie zamieszkującymi bądź przedstawicielami innych instytucji (pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu, kuratorzy Sądu Rejonowego w Inowrocławiu). Celem tych rozmów było ustalenie aktualnej sytuacji rodzinnej oraz formułowanie wniosków dowodowych zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wynik przeprowadzonych działań wobec osób, które zostały zaproszone na posiedzenia Komisji na koniec 2015 r.:

- 20 osób kontynuuje leczenie,
- 5 osób zostało skierowanych do lekarzy biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- skierowano 40 wniosków do Sądu Rejonowego w Inowrocławiu wobec osób, które nie podjęły dobrowolnego leczenia odwykowego,

- 1 sprawa została zawieszona z uwagi na fakt, iż uczestnik postępowania odbywa karę pozbawienia wolności,

- w 3 sprawach zostało wystosowane pismo do wnioskodawcy w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej osoby, której dotyczył wniosek,

- 47 postępowań zakończono, z uwagi na brak przesłanek ustawowych pozwalających na zobowiązanie do leczenia odwykowego,

- w 14 przypadkach postępowania zostały zakończone, z uwagi na brak współpracy ze strony rodziny w formułowaniu wniosków dowodowych zgodnie z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

- 11 postępowań zostało zakończonych na prośbę wnioskodawców,

- 4 osoby ukończyły leczenie, w związku z czym brak było podstaw do prowadzenia dalszych postępowań,

- 16 postępowań zostało zakończonych po uzyskaniu informacji, iż uczestnicy postępowań utrzymują abstynencję,

- w 6 przypadkach zakończono postępowania z powodu braku możliwości ustalenia aktualnego miejsca pobytu osób, wobec których toczyło się postępowanie,

- 1 postępowanie zostało zakończone, gdyż lekarze biegli sądowi nie rozpoznali uzależnienia od alkoholu.

2.5.4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach prowadzony przez PCPR w Inowrocławiu w 2015 r. udzielił:

1) schronienia 5 osobom (2 kobiety, 3 dzieci),

2) pomocy w formie:

a) porad prawnych 1 osobie,

b) terapii psychologicznej 2 osobom,

c) pomocy socjalnej 2 osobom,

d) pomocy pedagogicznej 1 osobie,

e) zorganizowania zajęć kulinarnych dla 1 osoby,

f) grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej 1 osobie,

3) powiadomił Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk w 1 przypadku.

2.5.5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Inowrocławiu w 2015 r. udzielił pomocy:

- osobom stosującym przemoc: 12 mężczyznom,

- osobom doznającym przemocy: 47 kobietom, 1 mężczyźnie, 19 nieletnim.

2.5.6. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu w roku minionym objął wsparciem 128 osób, z czego 101 stanowiły kobiety, 16 mężczyzn oraz 11 dzieci.

Udzielono:

- porad prawnych - 89 osobom,

- porad psychologicznych - 67 osobom,
- konsultacji psychiatrycznych - 13 osobom,
- przeprowadzono sesje mediacyjne dla 9 par.

2.5.7. Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu w 2015 r.:

- wszczęła 87 spraw o przestępstwo z art. 207 kk,
- zakończyła 93 sprawy,
- stwierdziła spełnienie przesłanek w 48 sprawach związanych z przemocą w rodzinie.

2.5.8. Prokuratura Rejonowa w Inowrocławiu w 2015 r. w sprawach o przestępstwo z art. 207 kk wydała:

- 58 postanowień o umorzeniu postępowania,
- 71 spraw przekazała do sądu,
- 74 sprawy zostały zakończone prawomocnym wyrokiem,
- wydała 35 zakazów zbliżania się do wspólnie zamieszkałych osób bliskich, oraz 28 nakazów opuszczenia lokalu.

2.5.9. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu

III Wydział Rodzinny i Nieletnich w związku z przemocą w rodzinie, w 2015 r.:

- wydał 2 nakazy opuszczenia lokalu w myśl art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- wydał 11 zarządzeń o tymczasowym umieszczeniu poza rodziną 20 dzieci,
- skierował do mediacji 28 spraw.

VI Wydział Karny Sądu Rejonowego w Inowrocławiu, w sprawach o czyn z art. 207 kk w 2015 r.:

- zakończył 24 sprawy wydaniem wyroków skazujących,
- zakończył 4 sprawy wydaniem wyroków uniewinniających,
- 6 spraw skierował do mediacji,
- 10 osób zostało skierowanych prawomocnym wyrokiem sądu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Rozdział III. Kierunki działania, cele Programu

Opierając się na dotychczasowych doświadczeniach pracy i współpracy na rzecz ofiar przemocy i sprawców można stwierdzić, że w okresie obowiązywania Programu działania przeciw przemocy powinny obejmować profilaktykę, szczególnie działania osłonowe wobec ofiar przemocy, które nie są w stanie z różnych względów bronić się przed skutkami przemocy. Kierunki działań powinny uwzględniać posiadaną wiedzę o możliwości przeciwdziałania przemocy, postawy ofiar i sprawców przemocy.

3.1. Cel główny Programu.

Celem głównym Programu jest tworzenie warunków sprzyjających zmniejszeniu skali przemocy domowej, podniesienie skuteczności pomocy i bezpieczeństwa jej ofiarom oraz działania interwencyjne i korekcyjne wobec osób stosujących przemoc.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie odbywać się będzie w oparciu o działania:

- uprzedzające: diagnoza, informacja, edukacja kierowana do mieszkańców Inowrocławia oraz osób zajmujących się zawodowo pomaganiem w tym zakresie,

- interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc domową,

- wspierające: psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne i prawne dla osób uwikłanych w przemoc,

- korekcyjno-edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

3.1.1. Cele szczegółowe Programu

W sprawach profilaktyki społecznej przemocy w rodzinie:

- 1) poszerzenie wiedzy mieszkańców Inowrocławia na temat przemocy w rodzinie,
- 2) podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Inowrocławia w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
- 3) dostosowanie działań profilaktyki do wieku i możliwości percepcyjnych adresata,
- 4) rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy między wszystkimi podmiotami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podnoszący dostępność do miejsc wsparcia,
- 5) upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

W sprawach wspierania ofiar przemocy i oddziaływania na jej sprawców:

- 1) udzielanie kompleksowej pomocy wspierającej osoby dotknięte przemocą w rodzinie,
- 2) monitoring skuteczności działań pomocowych,
- 3) tworzenie i rozszerzenie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami, które je realizują.

4. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

5. W sprawach osób zajmujących się pomocą dla ofiar przemocy i praca ze sprawcami przemocy - wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3.2. Mocne strony i zagrożenia dla realizacji wskazanych celów.

3.2.1. Mocne strony

- istniejące na terenie Inowrocławia instytucje i organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- wykwalifikowana kadra służb i instytucji,
- możliwość wykorzystania lokalnych mediów,
- wzrost wzajemnego zaufania między realizatorami programu, wynikający z kilkuletniej współpracy,
- znaczna liczba miejsc na terenie Inowrocławia służących wspólnemu spędzaniu czasu przez rodziny oraz przez dzieci i młodzież (boiska, hale sportowe, kluby zainteresowań), a także osób starszych (kluby seniora, Uniwersytet III Wieku, domy dziennego pobytu).

3.2.2. Słabe strony

- niewystarczająca baza tymczasowych miejsc noclegowych (hostel),
- brak pogotowia opiekuńczego dla dzieci i dorosłych niepełnosprawnych ofiar przemocy,
- brak zabezpieczenia całodobowej działalności pracowników socjalnych uprawnionych do odbierania dzieci, których życie lub zdrowie jest zagrożone.

3.3. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- 1) ogółu mieszkańców Inowrocławia, w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) świadków przemocy w rodzinie,
- 5) osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

3.4. Sposoby monitorowania i ewaluacji Programu

Koordynatorem realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Inowrocław na lata 2016-2020 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu. Zadania określone w Programie będą realizowane przez wskazane w nim podmioty.

Coroczne zbieranie i analizowanie informacji na temat zadań realizowanych lub zrealizowanych służyć będzie do monitorowania i ewaluacji Programu.

W terminie do 31 marca każdego roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu.

Dla prawidłowej realizacji zadań w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz stosującym przemoc, a także dla podniesienia świadomości mieszkańców na temat przyczyn przemocy w rodzinie oraz jakie są jej skutki, należy uznać że niezbędne jest przyjęcie zasady współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych organizacji uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

3.5. Harmonogram działań Programu. Obszary i rodzaje działań, wskaźniki, podmioty odpowiedzialne oraz terminy realizacji

Tabela 1

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna				
Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny/ partnerzy	Termin realizacji
Poszerzenie wiedzy mieszkańców Inowrocławia na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	Liczba opracowanych diagnoz, liczba osób dotkniętych przemocą	Urząd Miasta Inowrocławia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, MKRPA, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, TKOPD, PCPR, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy	2016-2020
Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Inowrocławia w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych	Liczba lokalnych kampanii społecznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, TKOPD, PCPR, lokalne media	2016-2020
	Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie	Liczba podjętych inicjatyw, liczba osób, którym udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy	Jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2016-2020

	prowadzenia edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	w rodzinie		
Poprawa jakości działań profilaktycznych	Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą oraz w stosunku do grup ryzyka np. małoletnich w ciąży	Liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, liczba programów, liczba osób, którym udzielono porady, liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej	Jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe, MKRPA, placówki oświatowe, ochrona zdrowia	2016-2020
Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie				
Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba posiedzeń zespołu, liczba utworzonych grup roboczych, liczba posiedzeń grup roboczych, liczba osób objętych pomocą grup roboczych, liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	MOPS, MKRPA, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, KPP, placówki oświatowe, ochrona zdrowia, kuratorzy sądowi, Straż Miejska, organizacje pozarządowe	2016-2020
	Podejmowanie i wzmocnianie współpracy z instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów	Samorząd gminy, MOPS, podmioty i organizacje pozarządowe	2016-2020
Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania między innymi pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej,	Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych, liczba lokalnych kampanii społecznych	Samorząd gminy, MOPS, podmioty i organizacje pozarządowe, zespół interdyscyplinarny, placówki oświatowe,	2016-2020

przemocą w rodzinie	zawodowej i rodzinnej		Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, media lokalne	
	Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	Liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba osób uczestniczących w zajęciach	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS	2016-2020
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, TKOPD, Prokuratura Rejonowa, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2016-2020
	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia oraz interwencji kryzysowej	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, KPP, PCPR, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	2016-2020
	Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego	Liczba przyjaznych pokoi przesłuchań, liczba przesłuchanych dzieci i dorosłych	Policja, organizacje pozarządowe	2016-2020

	poprzez przesłuchiwanie dzieci w przyjaznych pokojach przesłuchań oraz tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie			
	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	MOPS, ochrona zdrowia, Policja, Straż Miejska	2016-2020
	Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Liczba programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba uczestniczących w programie terapeutycznym osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, liczba grup terapeutycznych, Liczba grup wsparcia	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, organizacje pozarządowe	2016-2020
	Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie do ubiegania się o lokal mieszkalny z zasobów miasta poza kolejnością list przydziału	Ujęcie w regulaminie przydziału mieszkań komunalnych prawa ubiegania się o mieszkanie z zasobów miasta dla ofiar przemocy poza kolejnością, Liczba przyznanych lokali mieszkalnych	Samorząd gminy	2016-2020
Monitoring	Badanie skuteczności	Liczba	MOPS,	2016-2020

skuteczności działań pomocowych	pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, liczba osób, które w wyniku oddziaływań nie powróciły do stosowania przemocy w rodzinie	PCPR	
Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie				
Tworzenie i rozszerzenie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami, które je realizują	Rozpowszechnianie informatorów na temat podmiotów realizujących ofertę dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Umieszczenie informatora na stronie internetowej do dnia 15 sierpnia każdego kolejnego roku	MOPS	2016-2020
Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A”, liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy w rodzinie, liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowania działań, liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu	Jednostki organizacyjne pomocy społecznej, MKRPA, Policja, ochrona zdrowia, oświata, przedstawiciele organizacji pozarządowych	2016-2020

		dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy		
	Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie	Liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc	MOPS, Policja, Kuratorska Służba Sądowa	2016-2020
Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych adresowanych do osób stosujących przemoc	Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, liczba osób uczestniczących w programach oraz tych, które ukończyły program	PCPR, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	2016-2020
	Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych adresowanych do osób stosujących przemoc	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych nie powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	PCPR, Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	2016-2020
Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami	Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia	Samorząd terytorialny, samorząd powiatowy, samorząd	2016-2020

zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia	psychologicznego	wojewódzki, organizacje pozarządowe	
---	--	------------------	---	--

3.6. Finansowanie Programu

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Miasta Inowrocław na lata 2016-2020 będzie finansowana:

- z budżetu Miasta,
- ze środków samorządu wojewódzkiego,
- z dotacji z budżetu państwa,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z funduszy norweskich.

Na realizację Programu w 2016 r. w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu (rozdział 85205) przewidziano środki finansowe w wysokości 7 820 zł. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą także finansowane z budżetów własnych podmiotów będących realizatorami Programu.

Przewidywane efekty realizacji Programu:

- wzmocnienie współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzrost wśród mieszkańców Inowrocławia świadomości o przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutkach,
- zwiększenie poczucia własnej wartości u osób doświadczających przemocy,
- wzrost wiedzy na temat możliwości podejmowania działań przez świadków przemocy domowej,
- upowszechnienie metod wychowawczych pozbawionych przemocy,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom uwikłanym w przemoc,
- zwiększenie oddziaływań wobec sprawców przemocy domowej,
- podniesienie kompetencji kadr instytucji i innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

3.7. Regulacje prawne dotyczące zapobiegania przemocy w rodzinie

3.7.1. Akty prawa krajowego

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2015 r. poz. 2086, z późn. zm.),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355, z późn.zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 201, poz. 1334),
- uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. poz. 445).

UZASADNIENIE

Stosownie do przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Zadanie w zakresie opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie nie zostało przypisane do właściwości wójta (burmistrza, prezydenta miasta), a zatem organem właściwym jest rada gminy.

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 jest tworzenie warunków sprzyjających eliminowaniu przemocy z życia rodzinnego.

Mając powyższe na uwadze, wywołanie uchwały jest konieczne i uzasadnione. Inicjatorem wywołania uchwały jest Prezydenta Miasta Inowrocławia.

Rada Miejska Inowrocławia podjęła uchwałę w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020 w głosowaniu jawnym.

Na 23 radnych w głosowaniu wzięło udział 21 radnych obecnych na sesji. Za przyjęciem uchwały głosowało 19 radnych, głosy przeciwne - 0, wstrzymujących się - 2.

Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Inowrocławia

Grzegorz Kaczmarek